Poštnina plačana v gotovini.
Štev. 10.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1931.

Cena posamezni številki Din 1·50
XIII. leto.

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40·—, za pol leta Din 20·—, za četrt leta Din 10·—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokojencev.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Zveze drž. nameščencev in upokojencev v Ljubljani

ki se bo vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1931 ob 10. uri dopoldne v „Beli dvorani“ hotela Union.

DNEVNI RED:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovega namestnika o Zvezinem poslovanju za upravno leto 1930.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Poročilo računskih pregledovalcev.
5. Razprava o točkah 2. do 4. dnevnega reda.
6. Proračun za poslovno leto 1931.
7. Določitev članarine za poslovno leto 1931.
8. Predlogi.
9. Prizivi (pritožbe).
10. Izprememba pravil.
11. Volitev novega odbora, pregledovalcev računov in njih namestnikov.

Pripomba: Vse pri Zvezi včlanjene strokovne organizacije in okrožne skupine dobe tekom prvih dni meseca aprila posebne okrožnice, iz katere bodo razvidne vse določbe, ki se nanašajo na občni zbor.

V Ljubljani, dne 24. marca 1931.

Za odbor:

Načelnik: **Maks Lilleg,** s. r.

Tajnikov namestnik: **Anton Fakin,** s. r.

—ar:

Problemi državnih nastavljencev.

So, ki mislijo, da je z regulacijo plač vse narejeno in za državnega nastavljenca vse preskrbljeno, če se mu zagotovi določena mesečna denarna vsota za najnujnejše življenje od prvega do zadnjega v mesecu. S temi in takimi govoriti o socialnem položaju in težavah, skrbeh in bridkostih državnega nastavljenca, pomeni mlatiti prazno slamo. Prav tako se mi zdi prazno, **preveč** ali povsem zaupati le na državno pomoč pri reševanju problemov, ki jih je do danes poln koš za državnega nastavljenca, zlasti za onega s precejšnjo družino. Ni dobro za samca, a za družinskega skrbnika so često dnevi, ki grene človeku še zadnjo postajo potrpežljivosti in optimizma.

Ako se postavimo na to težje stališče družinskega očeta in po njem zremo na poedina vprašanja državnih nastavljencev, moramo v prvi vrsti zahtevati, da se zaščitijo predvsem družinske skupine v vseh onih slučajih, ko v danih razmerah v svoji biti nujno vsaka družina zavisi od dobre volje drugih, tako od države kot od pomoči vseh nastavljencev po principu solidarne podpore.

Neštetokrat se je že in se bo moralo gotovo obravnavati n. pr. vprašanje zdravniške pomoči po zgledu drugih stanov. Bolniško zavarovanje je problem, ki ga moramo čim bolje rešiti, če hočemo resno poskrbeti za največjo človeško dobrino svojcev. Ali nam more in mora le **država** vse poskrbeti in dati? Ni-li morda **naša lastna samopomoč** še več vredna, čim si znamo ustvariti pravo organizacijo na čim širši podlagi? To vprašanje se seveda ne sme omejevati le na mal krog interesentov, nego na vse državne uslužbence brez izjeme, ker le v organizirani množici je velika moč in rešitev! Treba nam je dalje splošne zavarovalnice za slučaj nezgod in onemoglosti, zlasti pa za slučaj smrti. Saj država ne da dovolj pomoči —! Male organizacije so izvršile že lepo inicijativno delo, a treba nam iti dalje ter osnovati **splošno obvezno organizacijo za nezgodne in smrtne slučaje.** Saj razmere same silijo v to smer! Pa tudi vprašanje zdravilišč, zdravil itd. je skupna zadeva — v težkih časih. Premišljujmo torej vsi, kako si čimpreje ustvarimo močno organizacijo za primer bolezni in smrti zaradi dobrobiti preostalih, ki jim država ne da dovolj materijalnih sredstev za vse potrebe. Penzijski državni fond je po večini le okorna berglja v teh bridkih časih...!

Nabavljalne zadruge imamo že dolgo časa, a zdi se, da ne uspevajo, razen železničarskih, ki imajo neke prednosti in ugodnosti. Ali je sistem in uprava sedanjih nabavljalnih zadrug na višku časovnih potreb, to je vprašanje velike važnosti, ker treba priznati, da ima večina državnih nastavljencev do njih več ali manj tehtne pomisleke, če ne že sovražno stališče še izza grehov preteklih let ter zaradi odtegljajev, katerih je sleherni deležen, koristijo pa le nekaterim. Tudi tu bo treba, če hočemo napredovati v stanovski smeri, temelijtega preokreta: ustvariti nam je tako organizacijo, **ki bo garantirala uspehe in koristi za vse!** Cilj bi moral biti: pridobiti na temelju cen in kvalitete ter najboljše uprave slehernega državnega nastavljenca od najnižje do najvišje stopnje za to, **da nakupuje vse svoje potrebščine le po zadrugi!** Za to bodi prva skrb onih, ki vodijo sedanje nabavljalne zadruge, da se proti njim ne bo zbirala več — večina nastavljencev v »zabavljalnih zadrugah«. Od mila in ščetke pa do — izgotovljene obleke in obutve po meri na mesečni kredit — mora zadruga nuditi sleherniku po konkurenčni ceni in postrežbi!

Celo najboljši gospodar in najštedljivejša gospodinja morata ob prepičlih plačah, a velikih potrebah in izdatkih zaiti v — dolgove. Dolgovi državnih nastavljencev — tvorijo eno izmed najtežjih poglavij **sanacije** razmer med njimi. Ali so sedanje kreditne organizacije, ki imajo namen delati za dobrobit državnega nastavljenca, res — dobra in koristna ustanova? Ali se ne bi dalo tudi tu marsikaj izpremeniti in izboljšati? Ali res ni mogoče priti do našega denarja, ki se nekje v centrali zbira iz mesečnih odtegljajev vseh nastavljencev, a ne more in ne more priti v — kreditne in **druge zadruge** po banovinah, po njih pa zopet do onih, ki nujno potrebujejo pomoči? Mislim, da imamo kljubu vsemu vendarle še nekaj **pravice** in da smemo in tudi bomo skušali ti pravici izbojevati tisto moč, ki bo naš denar dala neposredno v prid **nam,** ki se nam odteguje brez našega pristanka.

Banovinske kreditne zadruge morajo zato čimpreje na dan in skrbeti za **nizkoobrestna in kratkoročna, a tudi za daljši rok vzeta amortizačna posojila,** da se tako omogoči **razdolžitev državnih nastavljencev!**

Za družine državnih nastavljencev največje in najaktualnejše pa je danes **vprašanje stanovanj.** Tu čutimo vsi, ki imamo že »svoj« dom enako kakor oni, ki ga še nimajo in ga morda sploh imeti ne morejo, kako bridko je to vprašanje na obe strani. »Naš Glas« je o tem pisal že dosti, a vendar še mnogo premalo; gotovo ker ni dovolj — zavesti v organiziranih, bolje neorganiziranih nastavljencih, da treba vedno in vedno opozarjati javnost na težka vprašanja in iskati na vseh straneh pomoči, najprej pa v lastnih vrstah. In tudi tu je treba vedno naglašati, da pri obstoječih razmerah vodi edino ena pot k izboljšanju, namreč — **samopomoč,** seveda naslonjena na pomoč države, toda ne v negativnem, nego v **pozitivnem smislu.** In ta pozitivni smisel tiči le v **zidavi novih hiš za državne nastavljence!** Ker pa je treba žal tudi tu kot v vsakem boju prvič denarja, drugič denarja in tretjič denarja — nam ne kaže nič več in nič manj kot organizirati **hipotečni kredit na najnižji podlagi.** Treba nam je velikopotezne akcije, smotrne in preudarne, oplojene s skušnjami že obstoječih stavbnih zadrug državnih nastavljencev ter ustvariti s skupno pomočjo države delodajalca in nas delojemalcev.

Je še polno drobnih vprašanj, ki pa se dajo subsumirati več ali manj v eno prej omenjenih.

Vsem pa je skupno samo eno, a najbolj važno, namreč vprašanje **stanovske solidarnosti,** na kateri sloni vsaka samopomoč in vse — socialno delo. Skušnja pa uči, da je več vredno eno samo malo dejanje, ena sama mala pomoč, izvirajoča iz ljubezni do bližnjega, več kot vse lepe deklamacije, ki jih je bilo in jih je še vedno preveč na tem pač ne božjem že svetu. Zato pozdravljen sleherni **najmanjši,** ki imaš smisla tudi za druge in nele — zase! Na vas, nesitih in potrebnih, a neumorno delavnih sloni uspeh. Siti in nepotrebni pa morajo pomagati ob pritisku — državne oblasti tem, ki hočejo dvigniti socialni položaj — **vsega** državnega nameščenstva s požrtvovalno voljo in vztrajnim delom. Širimo in dvigajmo stanovsko solidarnost — in vse nam bo navrženo ob svojem času. Od države pa pričakujemo, da nas podpre na celi črti, ko skušamo rešiti sami iz sebe veliko delo socialnega izboljšanja **državnih** nastavljencev.

Uradništvo v sodobni državi.

Ugledni avstrijski državnik, bivši policijski ravnatelj na Dunaju in sedanji namestnik avstrijskega zveznega kancelarja, dr. Schober, je meseca januarja predaval v zvezi avstrijskih javnih nameščencev o problemu »Uradnik v sodobni državi«. Ker so dr. Schobrova izvajanja občega značaja, pri tem pa kažejo veliko uvidevnost in poznavanje predmeta, smo prepričani, da bodo zanimala brez dvoma tudi naše bralce. Zato podamo v naslednjem izvleček iz njegovega govora.

Uvodoma je dr. Schober omenil, da bo skušal v svojem predavanju orisati razmerje javnih nameščencev napram sodobni državi, obenem pa označiti tudi dolžnosti in pravice kakor uradništva, tako tudi države napram uradništvu. Naj sledijo njegova izvajanja sama.

»Sam sem uradnik in tekom svojega triintridesetletnega službovanja sem imel dovolj prilike razmišljati, kaj sem kot uradnik dolžan državi, in kaj je država meni. Račun ni bil zmerom enak. Ker sem bil pa vse svoje življenje z malim zadovoljen, sem vsaj zase imel vselej kolikor toliko dovolj, kar pa seveda ne velja za vse druge uradnike, ker je treba poudariti, da nimam družine. Zato z ženo, ki je varčna in se je naučila delati, izhajam morda — pri tem poudarjam, da sem bil vedno navezan zgolj na svoje službene prejemke — laže, kakor kak drugi uradnik, ki mora vzdrževati številno družino, ali ga pa tare bolezen in druge nezgode.

Razmerje uradništva napram državi bi označil predvsem v tem zmislu, da v državi ne smemo gledati običajnega delodajalca, ki stremi za čim večjim dobičkom. Jaz vsaj sem ves čas, kar sem služil, v državi videl nekaj višjega — brez razlike na obliko: monarhija ali republika — kot skupnost vseh sonarodnjakov, katerim po najboljši volji in zmožnosti služiti je bila vsekdar moja dolžnost, na katero sem prisegel. Po mojem mnenju je pa spet dolžnost države ta, da daje uradnikom take prejemke, da so rešeni morečih skrbi in da v primerih nezakrivljene revščine v državi najdejo resnično oporo, tako da beseda »patria« (kar pomeni: očetnjava), ki izhaja od besede »pater«, oče, v resnici označuje svoje pravo bistvo. Pri tem mislim, da ima država sama največji interes na tem, da si pridobi in ohrani sposobne, dobro izobražene, pa tudi zadovoljne uradnike. Ne pričakujte pa od mene — saj nisem izučen uradniški zastopnik — da vam bom govoril o razdelitvi po činovnih razredih, o službenih stopnjah itd. Hočem premotriti probleme avstrijskega javnega uradništva z višjega vidika, pri čemer gotovo gmotna stran ne bo prikrajšana.

Dokazati hočem, da mora biti uradnik danes v ti moderni dobi čim najbolj strokovno usposobljen, tako, da more svoj poklic in svojo službo pravilno opravljati, da mu je pa tudi potrebna najvišja mera zvestobe in požrtvovalnosti napram državi. Mislim, da smem reči, da more država zahtevati, naj ji uradnik posveti vse svoje sile, tako da nima nobenega postranskega posla, vsaj takega ne, ki bi ga oviral izvrševati svoje dolžnosti do nje. Celó pa ne takega, ki bi ga mogel oslabiti, škodovati mu na zdravju ali pa nasprotovati njegovim službenim dolžnostim. Seveda se zato mora držati država načela, da je treba dati uradništvu take dohodke, da ne bo navezano na noben postranski zaslužek in da je razen rednih prejemkov uradnik preskrbljen tudi za nezakrivljen primer sile in potrebe zaradi bolezni ali druge nezgode.

Zato je torej naloga države, če hoče zahtevati kaj od uradnika, da ga absolutno zavaruje pred zadolžitvijo in obubožanjem. Skratka: manj, pa bolje plačanih uradnikov in take skrbstvene določbe, da bodo obvarovale uradnika pred vsakodnevnimi skrbmi. Prve dobe avstrijske republike si sploh ne morem predstavljati brez zvestih uradnikov, ki so bili od nekdaj hrbtenica držav. Visoki sodniki, visoki upravni uradniki so delili revščino in pomanjkanje z vsem prebivalstvom in tolikokrat obrnjene uradniške sukanje so nam dokaz, da je ogromna večina uradništva pretrpela vse tisto, kar je prišlo nad prebivalstvo.

Vem, da v zadnjih časih na mnogih straneh napačno sodijo o uradništvu, da mu očitajo, da nima smisla za gospodarske težave, da zahteva vedno znova le povišanje plač in slično. Vprašam vas pa: kdo pa je prav za prav vzgojil uradništvo, da se ponaša tako, kakor mu očitajo? Bilo je to pomanjkanje umevanja na oni drugi strani. Prepričan sem, da mi boste pritrdili, da se je v tem pogledu mnogo spremenilo in tudi izboljšalo.«

Po nekaterih reminiscencah o svojem, uradništvu naklonjenem stališču za časa, ko je bil sam predsednik avstrijske vlade, je dr. Schober nadaljeval:

»Vem pa tudi, da je politika prodrla v vrste uradništva in da so poskusili že organizirati uradništvo po strankah, in to deloma celó z uspehom. Smatram to za nesrečo za uradništvo in predvsem kot veliko škodo tudi za državo.

Politična prekvasitev uradništva v strankarsko političnem smislu bi vodila na koncu tako daleč, da bi bilo pri vsaki spremembi sistema treba več ali manj globoko izmenjati vrste uradništva. Kam pa to vodi? Uradnik postane negotov, ob političnih spremembah se mora tresti za svoj obstoj in avstrijski uradnik, ki je bil doslej vzor poštenosti in dostojnosti, ki je gladoval in podil izkušnjavca od sebe, se bo moral potem za časa preskrbeti za tisto dobo, ko bo zaradi strankarskih razlogov moral iz službe. Uradnik mora po mojem mnenju imeti danes večji čut odgovornosti nego kedaj prej, to še posebno v demokraciji, katero imamo po svobodni ustavi, kjer mora prav posebno paziti, da varuje državne interese, da služi splošnosti in ne le posamezni stranki. Spoznal sem take uradnike, v vseh poklicih so, in posebno pri uradu, katerega sem sam dvanajst let vodil, sem srečal uradnike, ki so bili kar vzgledni in ki so navzlic vsem političnim vplivom, pa naj so izhajali od katerekoli, bodisi tudi najvišje strani v državi, ohranili svojo nepristranost. Doživel sem na primer nekoč, da se je izjavilo: ta uradnik mora iz službe, jutri ne sme več v urad. To pa ni bilo pri dunajskem policijskem ravnateljstvu. Zavzel sem se, in kot poročinu najvišji uradnik v Avstriji sem opozoril zveznega kancelarja, da proti temu u imenu uradništva protestiram, da bi se politik maščeval nad uradnikom, ki je le storil svojo dolžnost.

Zahtevam, da najstrožja nepristranost in pravičnost, katere ni moč omajati, postanejo in ostanejo smernice ravnanja za vse naše javne uradnike. Upam, da bo nova ustava mogla doseči, da odstranimo pokroviteljstvo političnih strank. To bi bilo treba temeljito odstraniti, ker je obenem škoda za državo in škoda za uradništvo. Tudi tukaj ponovim načelo, katero sem že večkrat izrekel: da mora biti za sprejem v javno uradniško službo odločilna samo strokovna usposobljenost in pa neomadeževan značaj, in da morajo pri napredovanjih odločevati samo službeni uspehi, nikdar pa ne politično prepričanje. To pokroviteljstvo političnih strank pa tudi podražuje upravo. Čisto prirodno je, da vsak stremi, da doseže službeni položaj, ki mu pripada po kvalifikaciji. Če je zapostavljen, ne bo več zadovoljni, temveč užaljeni in po krivici zapostavljeni uradnik. Ker pa država ne potrebuje le političnih varovancev, temveč tudi dobre delavce, zato oškodujejo zapostavljanca na kakršenkoli način, na pravo mesto pa postavijo namesto pravega moža nepravega. Državo velja to mnogo denarja, obenem se pa ustvarja vedno iznova nova nezadovoljnost.

Še nekaj naj poudarim: uradništvo ima brez dvoma pravico, da zahteva vedno iznova, naj bodo prejemki javnih uradnikov docela enaki, pa naj ti uradniki služijo zvezni državni upravi, deželam ali pa občinam. Nikakor ne gre, da se posamezne teh uradniških skupin zapostavljajo za drugimi, ker to povzroča nezadovoljnost.

Brezpogojno je treba po mojem mnenju tudi — in pri tem se ne opiram le na razlog človečanstva, temveč tudi na razlog morale — da so pokojninski prejemki uradništva tako določeni, da prejme uradnik, čim odsluži — povedal sem že, da od uradništva zelo mnogo zahtevam, predvsem pa to, naj se popolnoma posveti državi — tudi res tako pokojnino, da bo pred skrbmi vsakdanjosti prav tako varen, kakor sem uvodoma zahteval, da mora biti varno aktivno uradništvo.

Po mojem mnenju je pa treba tudi poskrbeti za javnopravno zastopstvo uradništva. Rad bi osvobodil uradništvo jerobstva političnih strank. V nadstrankarskem, zakonski urejenem zastopstvu državnega uradništva vidim pravi izhod.«

V nadaljnem je dr. Schober izvajal še nekaj misli o konkretnih vprašanjih, ki se tičejo čisto internih avstrijskih uradniških vprašanj, zaključil je pa tako-le:

»Uvodoma sem že dejal, da nameravam premotriti uradniški problem z višjega vidika. Če se vam je v mojem predavanju zdelo marsikaj premalo moderno, uvažujte, da sem nepopravljiv staroavstrijski uradnik starega režima, ki se je izčrpal v svojem visokem poslanstvu, ki se je brez pomisleka do kraja vselej žrtvoval za državo in za skupnost, ki je bil pa vsekdar tudi kot tovariš, prav tako kot predstojnik, ne samo uradnik, temveč ki sme zahtevati, da se ga označi kot iskrenega prijatelja uradništva. Kot neposrednji šef in predstojnik približno 10.000 uradnikov — če vštejemo še njihove družinske člane, se zviša število na 25.000 oseb — sem se trudil, da z razumevanjem premotrim slehrno skrb in nadlogo podrejenih ali pa vsakega posameznika izmed njih. To razumevanje sem pa tudi praktično udejstvoval in sem pri oblastvu, katerega sem neposredno sam vodil, ustanovil take naprave za uradništvo in v interesu uradništva, da sem z njimi v mnogih slučajih uresničil misli in načrte, katere sem — izhajajoč od pojma »patria« = očetnjava — smatral kot cilj svojega delovanja in jih s potrebno strogostjo v službi tudi dosegel.

Morem se tedaj sklicevati na to, da sem uradništvu zmerom želel le dobro in da se zato smatram upravičenim, da vam povem, kako si predstavljam razmerje med uradništvom in državo. Svoja kratka izvajanja končam z željo, naj bi novo leto navzlic vsem grozečim oblakom prineslo avstrijskemu uradništvu boljšo bodočnost. Mojega sodelovanja in vpliva, s katerim bom skušal pomagati pri uresničeju vaših idej, ne boste pogrešali.«

Oblačilnica za Slovenijo
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6
priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst manufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradne legitimacije.

Fin. svetnik Ivan Ditz:

Izvoz žganja v inozemstvo
s pravico do izvozne nagrade.

Člen 72. trošarinskega zakona pooblašča v pripombi 6. k točki 11. ministra za finance, da sme v vsaki proizvajalni dobi uporabiti 12,000.0000 Din v breme rednih dohodkov od državne trošarine kot podporo za pospeševanje proizvajanja žganja. Način dodeljevanja in znesek po hektoliterski stopnji te podpore, kakor tudi določevanje posameznih količin žganja za izvoz in postopek glede izvoza žganja s to ugodnostjo, vse to je pridržano posebni uredbi finančnega ministra.

Na to uredbo so čakali naši izvozniki skoraj dve leti in je ves ta čas izvoz žganja iz naše države malodane popolnoma počival, kar je povsem umevno, ako upoštevamo ogromne uvozne carine, s katerimi se pri današnji carinski politiki zabarikadirajo države druga proti drugi. Te obremenitve s carino in trošarino pri uvozu v tuje države so bile torej vzrok, da je bil izvoz žganja iz naše države brez izdatne državne podpore absolutno nemogoč in ni pomagala nobena kalkulacija.

Temu stanju, ki je bilo v veliko škodo našemu narodnemu gospodarstvu, je odpomogla šele uredba finančnega ministrstva štev. 14.880 od 28. februarja 1931., ki je bila objavljena v »Službenih Novinah« št. 58/XVI. od 14. marca 1931. in je stopila s tem dnem tudi v veljavo. Ta uredba določa namreč za izvoz žganja v inozemstvo **izvozno podporo 14 Din od hektoliterske stopnje**, torej izdatno materijalno ugodnost, ki bo brezdvomno pospešila, odnosno oživila izvoz žganja.

Ker vsebuje citirana uredba točne predpise, katerih se mora izvoznik strogo držati, če hoče biti deležen državne izvozne podpore, smatramo za potrebno, da opozorimo interesente v naslednjem na posamezne določbe te uredbe.

V prvih dveh členih ponavlja uredba splošne pogoje, ki so navedeni že v 6. pripombi k točki 11., člena 72. troš. zakona. Ti pogoji so:

Izvažati žganje v inozemstvo more **vsak proizvajalec žganja in trgovec z žganjem na debelo.** Vsi drugi so **izključeni.**

Za izvoz dopuščeno je samo **žganje iz sliv, vina, vinskega mošta, zmečkanega grozdja in vinskih droži, ki ni pojačeno s špiritom** ter ima jakost **najmanj 40 in največ 50 stopinj.** Vse druge vrste žganja, dalje žganje, ki je pojačeno s špiritom in ki ne odgovarja gornji jakosti, tedaj ne prihaja v poštev.

Pravica do izvozne nagrade je pa odvisna še od nadaljnjega pogoja, namreč da je stavil dotični proizvajalec žganja ali trgovec z žganjem na debelo predhodno v promet najmanj **500 hektoliterskih stopinj žganja proti plačilu trošarine v tuzemstvu in da izvozi najmanj 500 hektoliterskih stopinj naenkrat.**

Ti pogoji morajo biti torej neobhodno izpolnjeni, preden more kak proizvajalec ali trgovec z žganjem sploh misliti na izvoz žganja s pravico do izvozne nagrade, vendar še ne dovoljujejo sami po sebi izvoza žganja s pravico do nagrade, ampak treba vložiti v ta namen predhodno **še prošnjo za izvozno dovoljenje neposredno pri finančnem ministrstvu, oddelku za davke v Beogradu.**

V ti prošnji mora izvoznik natančno navesti:

John Galsworthy:

Mrtvec.

Spomladi leta 1850. je sedel pravni zastopnik s svojim prijateljem pri čaši vina in orehih. Tedaj je pripovedoval pravni zastopnik: »Ko sem nedavno brskal po sodnih spiskih svojega očeta, sem naletel na tale izstrižek iz novin. Datiran z decembrom 18.. Zanimiva listina. Če hočeš, ti jo preberem.«

»Prosim!« je rekel prijatelj.

Odvetnik je pričel čitati:

»Pred londonskim policijskim sodiščem je uborno napravljen, a na videz dostojen mož včeraj zbudil nekaj pozornosti, ko je sodnika za svet vprašal. Pomenek objavljamo doslovno:

»Smem Vašo milost nekaj vprašati?«

»Če bom mogel odgovoriti.«

»Samo to bi rad vedel, ali živim.«

»Ne delajte neumnih šal.«

»Jaz mislim popolnoma resno, Vaša milost. Pri meni je vse na tem, ako to vem. Po poklicu sem verižar.«

»Ali ste pri pameti?«

»Moja pamet je čista, Vaša milost.«

»Kako pa pridete potem do tega, da mi dajete tako vprašanje?«

»Brez dela sem, Vaša imlost.«

»Kaj ima to s tem opraviti?«

»Dovolite, Vaša milost, da razložim. Že dva meseca sem brez svoje krivde brezposeln. Vaša milost ste gotovo že slišali, da jih je na stotine in tisoče v mojem položaju.«

»Dobro, nadaljujte.«

»Jaz nisem v nobenem društvu, Vaša milost. Saj pač veste, da moje rokodelstvo ni organizirano.

»Vem, vem.«

»Vaša milost, tri tedne sem že brez vseh sredstev. Kar se je dalo, sem storil, da bi našel delo, pa je bilo vse zaman.«

»Ste se obrnili na ubožni zaklad svojega okraja?«

»Sem, Vaša milost, ampak ta ne more dajati nobenih podpor več.«

»Pri svoji cerkveni občini ste bili tudi že?«

»Seveda, Vaša milost, in tudi pri župniku.«

»Nimate nobenih sorodnikov ali prijateljev, ki bi vam utegnili pomagati?«

»Polovici njih se prav tako slabo godi kot meni, Vaša milost, a druge sem že do kraja ogoluznil.«

»Kako pravite...«

»Obral sem jih — vzel jim, kolikor utrpijo.«

»Imate li ženo in deco?«

»Ne, Vaša milost, to je tudi ovira, povsod pridem zato zadnji na vrsto.«

»Kajpada, seveda — pa saj imamo naposled še skrbstvo za ljudi brez strehe. Pravico imate...«

»Vaša milost, v dveh takih zavetiščih sem bil, ampak včeraj so nas cele kope zavrnili zaradi pomanjkanja prostorov. Vaša milost, lačen sem. Ali nimam nobene pravice do dela?«

»Samo v sirotišnici.«

»Povedal sem Vam že, Sir, da snoči že nisem več mogel noter. Ali ne morem nikogar prisiliti, da bi mi dal zaslužka.«

»Težko.«

»Vaša milost, huda lakota me tare. Ali mi morete dovoliti, da bom na cesti beračil?«

»Ne, ne, tega ne morem. Saj prav dobro veste, da to ne gre.«

»Morebiti pa smem potem krasti, Vaša milost?«

»Bežite no! Po nepotrebnem zadržujete sodnijo.«

»Ampak, Vaša milost, zame je stvar bridko resna. Od gladu dobesedno umiram, tako mi časti in vesti! Mi ne bi mogli dovoliti, da prodam svoj suknjič ali svoje hlače.« Prošnjavec si je odpel suknjič in si razgalil gole prsi. »Drugega oblačila nimam na sebi...«

»V nedostojni opravi ne smete okrog hoditi. Kršenja zakonov ne morem pripustiti.«

»Ali pa dobim potlej vsaj dovoljenje, da bom spal pod milim nebom, a da me ne bodo priprli zaradi potepanja?«

»Enkrat za vselej vam izjavim, da vam ne morem nič podobnega dovoliti.«

»Kaj naj torej počnem, Sir. Resnico govorim. Ali mi morete povedati, kako naj brez hrane dalje živim?«

»Želel bi, da bi bilo to v moji moči.«

»Potakem Vas moram vprašati, Sir: Ali sem jaz po mnenju postave sploh še med živimi?«

»Vrli mož, to je vprašanje, na katero ne morem odgovoriti. Za postavo, se zdi, ste na svetu samo tedaj, ako jo prelomite. Vendar tega menda pač ne boste storili. Istinito mi je žal za vas. Tu vam morem dati šiling iz pušice. Naslednja stranka!«

... Pravni zastopnik je premolknil.

»Gola resnica,« je rekel njegov prijatelj, »to je zelo zanimivo. V istini nad vse čudno. Nenavadne razmere so bile takrat!« (A. D.).

Ventura Garcia Calderon:

Igla.

(Peruanska zgodba.)

Ko je jezdec pred širokim stopniščem haciende Ticabamba skočil iz

1. Koliko žganja je v tekoči proizvajalni dobi (to je od 1. septembra 1930. do dne vložitve prošnje) proizvedel ali nakupil za trgovino.

2. Koliko žganja je v ti proizvajalni dobi že stavil v tuzemstvu v promet proti plačilu trošarine in

3. če je žganje pojačil s špiritom.

Vse te podatke prošnje mora potrditi **pristojni oddelek finančne kontrole.** Priporoča se, da potrdi ta oddelek finančne kontrole hkrati tudi, da je prosilec proizvajalec žganja, oziroma trgovec z žganjem na debelo.

Najenostavneje bo tedaj, da si da interesent izstaviti po pristojnem oddelku finančne kontrole potrdilo glede navedenih podatkov in priklopi to potrdilo kot prilogo svoji prošnji na finančno ministrstvo. Potrdilo oddelka mora biti kolkovano z 20 Din, prošnja na finančno ministrstvo pa s 25 Din.

Dalje je v prošnji še navesti **koliko in kakšne vrste žganja (slivovke, droženke itd.), kam in preko katere obmejne carinarnice želi izvažati v inozemstvo.**

Preden ne dobi izvoznik na svojo prošnjo rešitve od finančnega ministrstva, ne more izvoziti žganja v inozemstvo s pravico do nagrade. Ta določba je posebno važna, ker bi se lahko kak izvoznik, zapeljan po visoki izvozni premiji, prenaglil, izvozil žganje še pred prejemom dovoljenja in prišel na ta način ob izvozno nagrado.

Prošnje bo reševalo finančno ministrstvo pospešeno in strogo po vrstnem redu, kakor se vpisujejo v delovodni zapisnik. Ker bo teh prošenj brez dvoma precejšnje število, se priporoča, da zaprosijo interesenti čimprej za izvozno dovoljenje.

Izvoz žganja sam se mora izvršiti v roku 60 dni, računano od dne, ko prejme izvoznik izvozno dovoljenje od finančnega ministrstva, sicer ugasne dovolilo.

Glede količine žganja, ki se bo dovolila za izvoz, je določeno, da mora biti ta količina v razmerju s proizvedenim, odnosno kupljenim žganjem in z žganjem, katero je prosilec stavil proti plačilu trošarine v tuzemstvu v promet.

Prvi pogoj, da dobi izvoznik dovoljenje za izvoz določene količine žganja v inozemstvo s pravico do podpore, je tedaj ta, da je stavil že prej, toda v tekoči proizvajalni dobi, enako količino (vsaj 500 hektoliterskih stopinj) **zatrošarinjenega** žganja v tuzemstvu v promet in da ima to količino žganja, katero hoče izvoziti, nepojačeno s špiritom, torej v naravnem stanju, dejanski v zalogi. V lažje razumevanje naj služita naslednja primera: proizvedena, oziroma nakupljena količina žganja znaša 1300 hektoliterskih stopinj; do vložitve prošnje za izvozno dovoljenje je prosilec stavil 600 hektoliterskih stopinj zatrošarinjenega žganja v tuzemstvu v promet; prosi tedaj lahko za izvoz 600 hektoliterskih stopinj žganja. Če je pa od količine 1300 hektoliterskih stopinj prodal že 800 hektoliterskih stopinj zatrošarinjenega žganja v tuzemstvu, more zaprositi samo za izvoz 500 hektoliterskih stopinj, ker več žganja za enkrat ni v zalogi. Če je pa prodal v tuzemstvu 900 hektoliterskih stopinj žganja, sploh ni mogoče prositi za izvozno dovoljenje s pravico do podpore, ker znaša najmanjša količina žganja, ki se mora izvoziti naenkrat, 500 hektoliterskih stopinj, a preostala zaloga znaša v tem primeru samo še 400 hektoliterskih stopinj.

Drugi primer: količina proizvedenega in nakupljenega žganja znaša 10.000 hektoliterskih stopinj, do vložitve prošnje je bilo prodanih v tuzemstvu 2000 hektoliterskih stopinj, izvoznik tedaj lahko prosi za dovoljenje izvoza 2000 hektoliterskih stopinj žganja. Preden pa more prositi zopet za izvoz žganja, **mora predhodno staviti ponovno v tuzemstvu proti plačilu trošarine najmanj 500 hektoliterskih stopinj žganja v promet,** kar stori zelo enostavno na ta način, **da dotično količino žganja zatrošarini, ker se smatra zatrošarinjeno žganje kot stavljeno v promet, tedaj prodaja (odtujitev) žganja niti ni potrebna.**

Iz tega izhaja, da bodo morali vložiti izvozniki v eni in isti proizvajalni dobi event. več prošenj za izvozna dovoljenja pri ministrstvu financ. Tudi te prošnje morajo biti opremljene, odnosno sestavljene na način, kakor smo omenili že prej.

(Konec prih.)

Mihael Vučetić, zemljiškoknjižni ravnatelj v pok., Maribor.

Organiziranje državnih upokojencev.

Še vedno ni nobenega znaka, niti glasu, ki bi nam dal slutiti, da se s 1. aprilom t. l. obupni položaj staroupokojencev izboljša. Revščina je legla na vse staroupokojence brez izjeme ko môra in jih vrgla docela iz tira normalnega življenja. Naše nade na izboljšanje gmotnega položaja najbednejših izmed upokojencev, katero so nam odločujoči činitelji že davno obetali, postajajo spet vse slabotnejše. Bojimo se, da bo izenačenje docela nezadostnih pokojnin, katere prejemajo staroupokojenci, ti največji reveži, spet odloženo.

Morda kdo misli, da položaj upokojencev, osobito staroupokojencev ni tako neznosen in uprav obupen, ko še vedno dobrih štirih petin vseh upokojencev in upokojenk v dravski banovini ni v organizaciji. Morda smatrajo merodajni krogi, da so naše tožbe pretirane, ko tako velik del upokojencev stoji hladnokrvno — kot gledalci — izven organizacije, kakor da se jih vse to prav nič ne tiče, temveč le preže, kdaj bodo mogli sodelovati pri — uživanju uspehov, za katere se trudijo organizirani tovariši.

Prav zato, če se upokojenci in upokojenke navzlic svojemu, vse prej nego zadovoljivemu položaju, doslej vendar niso mogli odločiti, da bi pristopili k organizaciji in ojačili njene vrste ter s tem pokazali duha solidarnosti in tovarištva, kar bi vse nudilo najboljši dokaz za njihovo stanovsko zavednost in obenem nado na uspeh v bodočnosti, je Društvo upokojencev in upokojenk v Ljubljani sklenilo, da zastopa odslej samo interese in potrebe včlanjenih tovarišev. Vsi državni upokojenci in upokojenke, ki stoje izven vrst organizacije, naj se pa brigajo sami za sebe.

Zato je prav, da se še enkrat, zadnjič, vabijo nevčlanjeni tovariši upokojenci k pristopu v organizacijo. Morda bodo ti pozivi le kaj dosegli. Tovariši-upokojenci, prebudite se iz mrtvila in oklenite se organizacije, ki vam kaže pot iz revščine k novemu življenju! Navzlic še večji revščini, vendarle vsakdo izmed nas premore borih troje dinarjev za mesečno članarino. Zavedajmo se, da smo inteligentni ljudje in da se od nas po pravici zahteva, da pokažemo vsaj toliko stanovskega smisla, kakor najpreprostejši delavec.

Premislite vse to in storite končno svojo dolžnost: zavedite se, da je Vaše mesto v skupni edinstveni in krepki organizaciji, ki bo, čim jačja in številnejša bo, mogla tem močneje dokazati svojo potrebnost v delu za skupne in enake koristi nas vseh. S tem boste dokazali, da ste, dasi trenotno v skrajno bednem položaju, še vedno na višini svojega bivšega poklica, da ste inteligenti, ki se zavedajo moraličnih dolžnosti napram skupnosti. Ne odlašajte! Časi so resni in samo močne in složne organizacije morejo doseči uspeh.

Zato, tovariši in tovarišice, državni upokojenci in upokojenke, vsi v **Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani!**

Juvenal II.:

Stanovanjske satire.

»Naš Glas« je v svoji številki od 10. marca poročal o akciji za znižanje najemnin — v Zagrebu, katero so podvzeli tam najemniki skupno s hišnimi lastniki. — Marsikdo se bo temu čudil, da gresta tako rekoč pes in mačka v taki paradoksni zadevi skupaj. Kdor pa naše razmere natančnejše pozna, mora tudi razvideti, da so tu sicer nasprotstva, pa samo navidezna. Dovolj je namreč hišnih lastnikov — menda so celo v večini — ki se sami zgražajo nad tistimi, ki oderuški navijajo najemnine in ne škodujejo samo ugledu zmernih in uvidevnih hišnih lastnikov, nego povečujejo iz golega pohlepa po denarju občo gospodarsko krizo v državi.

Saj ni nikomur izmed nas neznano, da plača pri nas stranka za približno isto stanovanje v eni hiši 500, v sosedni pa kar 1000 Din in celó več. Izgovor, da so davki visoki, ne velja, kajti davki so manjši, čim nižja je najemnina, samo pohlep po denarju je prevelik.

Seveda je lastnik z visokimi najemninami na boljšem, če se oderuh in pospeševatelj splošne bede ne čuti nečednega. Tako miselnost sem preskusil sam pri svojem hišnem gospodarju. Hotel sem mu malo potipati njegovo patriotično vest in sem mu predočil, da oddaja isto stanovanje sosed za 50% ceneje. Zaradi tega ni bil prav nič užaljen, nasprotno, dal mi je gospodarski pouk v ti smeri: »Ne vem, ali bi vi bili drugačni, če bi bili v mojem položaju in v današnjih razmerah? Stanovanjska zaščita je odpravljena, razpolagam torej lahko svobodno s svojimi stanovanji, kakor hočem. Ako oddam vam stanovanje za mesečnih 500 Din, dobim na leto od vas skupaj 6000 Din; če plačam od tega 50% za davke, mi ostane še 3000 Din. Če pa zahtevam od vas po 1000 Din na mesec, potem dobim letno 12.000 Din. Če plačam od teh 50% za davke, potem mi pa ostane 6000 Din v žepu, in to je lepa razlika! Pomisliti pa morate, da imamo mi hišni posestniki sedem zelo slabih let za seboj, ko je veljala stanovanjska zaščita; če imamo zdaj par dobrih let, je to naravni tok časa. Jaz izkoriščam torej zdaj današnjo konjunkturo, kakor vsak pameten trgovec in ne poznam nobene sentimentalnosti pri tem. Če pa morate vi kot državni uradnik pri isti plači mesečno 500 Din več za stanovanje dati, potem se pa pritožite pri vaših predpostavljenih, kajti ti so odpravili stanovanjsko zaščito, čeravno so si lahko izračunali, da bo tako prišlo.«

Moram priznati, da je moj hišni gospodar zelo pameten človek, ker odkritosrčno pove resnico in kaže očitno s prstom, kje je pravi vzrok naše stanovanjske bede. Vendar mi pa ne gre v glavo, da imamo zdaj več procesov proti onim pekom, kateri podražujejo kruh čez mero, nobenih pa proti oderuhom s stanovanji, kakor da bi stanovanje ne bila tudi stalna življenska potreba? Toda če mi je pek predrag si sam pomagam: grem kratkomalo k drugemu — stanovanja ne morem menjati vsak mesec, ker je selitev predraga, če bi tudi bila prazna stanovanja tako na izbiro kakor — peki.

Tu očividno nekaj ni v skladu z

---

sedla, se je konj, ki ga je kar oblival znoj in so mu lakotnice krvavele od ostrog, zgrudil kakor od strele zadet na tla. Nad nizko ograjo verande iz cedrovine, se je pojavila črna gospodarjeva glava. Don Salvador Mondaraz je motril trepetajočega prišleca.

Zasmeh in roganje je bilo čuti v glasu strašnega starca:

»Kaj pa je s teboj, Borradito? V kolenih ti pogačici kar šklopočeta. Se bojiš, da se te lotim? Govori!«

Borradito, katerega se je zaradi kozá, ki so mu skazile obraz, prijel ta priimek, je naglo snel svoj široki slamnik in hotel povedati vse kar naenkrat — ves strahotni dogodek; kako je predirjal teh dvajset milj; da so mu ukazali, naj podi, čeprav konj pogine, samo da čimprej dospe — tako, da je ostal dolgo minuto brez besed. Nato je, ne da bi zajel sapo, izbruhnil, kakor mu je bilo naročeno:

»Sporočim naj vaši milosti od mladega gospoda Javierja, da je sinoči senora Grimanesa zbolela in nocoj umrla.«

Brez dvoma je bil to izreden primer Previdnosti, da don Salvador ni segel po samokresu, kakor sicer vselej, kadar se je razburil. Toda njegova roka je kakor železen obroč stiskala sla za laket, da bi iztisnila iz njega podrobnosti.

V zmešanih pojasnilih Borradita mu je moralo nekaj vzbuditi pozornost, ker je brez besede čisto sam osedlal najboljšega polnokrvnega konja in prepovedal zbuditi hčerko Ano Marijo. Kakor divjak je zdirjal proti haciendi zeta Javierja Basadra, ki se je pred letom oženil z Grimaneso, najlepšo amaconko in najbogatejšim dekletom vse pokrajine.

Poroka je bila neznansko razkošna: umetelni ogenj, ples Indijank v vijoličastih haljah — Indijank, ki še vedno objokujejo propast Inkov in sramoto ponižanega in kruto potlačenega plemena — in svečana procesija, ki je šla po nasadih, pred njo pa stare podobe svetnikov.

In tako se je končala torej ta srečna zveza njegove ljubljene hčere s ponosnim Javijerjem... Carajo!

Neusmiljeno je zasadil don Salvador konju ostroge v bok — v štirih urah je hotel dospeti v Sincavilco, staro gosposko naselje Basadrov — ko se je iz temine zaslišalo peketanje dirjajočega jezdeca. Iz previdnosti je starec ustrelil v zrak.

»Kdo tam?«

Nočni jezdec je korakoma prijahal in zaklical z glasom, ki se je zaman trudil biti miren:

»Kaj me ne poznate, šenor? Jaz sem, oskrbnik iz Sincavilce. Po župnika hitim.«

Don Salvador je bil tako zmešan, da se ni niti domislil, in ga vprašal, zakaj mu je treba s tako neznansko naglico dirjati po župnika in zakaj ni domači kaplan na haciendi. Z roko je zamahnil oskrbniku v slovo in dirjal naprej.

Za širokimi vrati, ki so vodila na obzidano dvorišče haciende, je bilo vznemirljivo tiho. Celo psi, se je zdelo, so slutili smrt in niso dali glasu od sebe. Na velikih, s srebrom okovanih durih so že viseli križi iz tančice.

Starec, ki si ni odvezal mogočnih ostrog, je rožljal po zapuščenih sobanah v hčerino spalnico, kjer je ob mrliču bdel zet. Z napol zadušenim glasom ga je poprosil, naj ga pusti samega. In ko so se za Javijerjem zaprla vrata, je kakor divja zver iztulil svojo bol, psoval Boga in svetnike, klical hčerko po imenu in poljubljal otrplo roko, ki je vedno iznova padala nazaj na posteljo, vso prekrito z jasminom in nageljni.

Njen obraz ni nikdar kazal tega strogega, skoro mračnega izraza. Po pobožnem običaju dežele je bilo vitko truplo odeto s haljo karmeličank, tako da je črna kapuca zakrivala gosti kiti. Na prsih je ležalo težko razpelo.

Ko je don Salvador poljubil Križanega, se je obleka malce premaknila in zagledati je moral nekaj, nekaj — strašnega. S steklenimi očmi se je sunkovito zravnal in se poln groze naglo odmaknil.

Previdno se je ozrl na vse strani, skril nek predmet pod plaščem in se brez slovesa takoj vrnil na svojo haciendo.

*

Od te noči je prenehalo sleherno občevanje med obema haciendama. Iz Ticabambe niso prišli niti na pogreb. Don Salvador se je zaklepal v delavno sobo, ki jo je polnil vonj dišečih zelišč in po več dni ni spregovoril besedice.

Na vse prošnje ljubeznive Ane Marije, ki je svojega nasilnega očeta prav tako ljubila, kakor se ga je bala, je ostal nem.

Nazadnje — že sedem mesecev je bilo od nesrečne noči — je starec nekega nedeljskega jutra s prijaznim obrazom pozval hčerko, naj gre po maši z njim na posete v Sincavilco. Ana Marija je bila presrečna in od veselja nad tem nepričakovanim sklepom vsa razburjena. Oblekla je jezdno obleko in prav ko je vstopil oče, si je hotela širokokrajni slamnik pritrditi z dolgo zlato iglo.

logiko, kajti vsi peki niso oderuhi in prav tako tudi vsi hišni lastniki ne navijajo najemnin. Komu torej naj velja zakon proti oderuštvu? Samo napram — pekom?

V »Našem Glasu« pa beremo če so tudi druge slične opazke, katere pa menda malokdo zasleduje, čeravno so za naše socialne razmere zelo zanimive in poučne, kajti, kadar človek preneha z razgrajanjem, potem se tolaži v svojem obupu le še z ironijo ali satiro.

Tako smo izvedeli n. pr. iz 4. številke (1. februarja t. l.), da se je »Društvo stanovanjskih najemnikov« v Mariboru dne 18. januarja zaradi neznatnega zanimanja članstva razdružilo, in se je par mesecev poprej že tudi enako društvo v Ljubljani iz istih razlogov razšlo, četudi trpimo na pomanjkanju stanovanj v nezmanjšani meri še danes tu kakor tam.

Dejstvo razdruženja teh društev pa nikakor ni tako zanimivo kakor ugotovitev, da so se ta društva svoj čas sploh mogla ustanoviti zaradi popolne brezglavosti. Za časa stanovanjskih komisij ta društva sploh niso imela nobenega vpliva na dodelitev stanovanj. Stanovanje je dobil takrat tisti, no, kako bi rekli, ki ga je pač na ta ali oni način dobil. Ko so pa leta 1928. prenehale poslovati te komisije ali uradi, si pa izmed najemnikov ni nihče več upal javno nastopiti, kajti njegov hišni gospodar bi ga bil takoj odslovil, če bi bil proti njemu rogovilil, in dogodilo bi se mu prav zlahka, da ne dobi sploh nikjer in nikdar več strehe, kajti hišni posestniki so vzorno organizirani in bi se maščevali s splošnim bojkotom.

Kdo pa naj torej zastopa najemnike? Hišnih posestnikov vendar ni med njimi! — Bil sem pri nekem takem zborovanju; bilo je izredno zanimivo, ker se je odigralo vse prav tako, kakor v znani pravljici o zborovanju miši, ki so se posvetovale, kako se najbolje ubranijo mačk. Sklenilo se je, naj dobi vsaka mačka zvonček na vrat kot svarilo za miši. Ko je bilo pa treba določiti tisto, ki naj obesi mačkam zvončke na vrat, je bila v hipu zborovalnica prazna, kajti vse miši so stekle v luknje. — Ustanavljajo se taka brezumna društva in uradi jim še potrdijo »Pravila«, namesto da bi ostro zavrnili podtikanje takih zafrkacij ali jim vsaj rekli: Ne smešite se! — Sramujem se še danes, da sem bil eno leto član takega društva, preden sem se spametoval.

Svoj čas je Rimljan Juvenal dejal, da mu pisanje satir ne dela posebnih težav; pri nas je to drugače: mi imamo teh toliko brez truda, da vse niti ne gredo v — koš.

Bivšim članom in članicam

nekdanjega samostojnega mariborskega Društva državnih upokojencev in in upokojenk za Slovenijo.

Prejšnje samostojno mariborsko Društvo drž. upokojencev je v svrho enotne organizacije likvidiralo. Sedanja podružnica našega društva v Mariboru ima v smislu pravil svoj delokrog le v območju mariborskega sodnega okraja desni in levi breg.

Vsi državni upokojenci(ke), ki so bili včlanjeni v bivšem mariborskem društvu in stanujejo izven mariborskega sodnega okraja, morajo pristopiti, ako hočejo ostati organizirani, k podpisánemu društvu.

Pristopnine (vpisnine) 3 Din jim ni treba plačati, temveč le članarino mesečno 3 Din, vendar plačljivo vsaj za četrtletno naprej (9 Din), če le mogoče pa pol ali celoletno, da se prihranijo stroški društvu in pota članom.

Društvena pravila stanejo 3 Din izvod. Plačljivo po položnicah (ček. št. 12.131).

Tudi po razglasitvi novega penz. zakona, ki predvidoma ne bo mogel ustreči vsem zahtevam upokojencev, bo močna, enotna organizacija vseh drž. upokojencev ne glede na stroko, čin ali kategorijo neobhodno potrebna, predvsem za skupna kakor tudi osebna vprašanja vseh upokojencev, njih vdov, upokojenk in sirot po državnih uslužbencih.

Društvo bo izbralo svojega zaupnika(ke) v vseh centrih dravske banovine, predvsem na sedežih okrajnih sodišč, ki bodo nabirali člane, pobirali članarino, posredovali za člane pri glavnem odboru glede potrebnih intervencij na merodajnih mestih itd., ter na ta način tvorili potrebno zvezo med članstvom dotičnega okoliša (okraja) in društvenim glavnim odborom.

Kjer se priglasi zadostno število članov, se bodo pozneje namesto zaupnikov na željo ustanovile podružnice.

Doslej so bili poleg mariborske podružnice postavljeni zaupniki (poverjeniki) po nepričakovano dobro uspelih sestankih, na katerih so poročali odposlanci glavnega odbora, v Škofji Loki, Kamniku in Novem mestu. Akcija se bo nadaljevala.

Naše skupno glasilo, v katerem objavljamo redno tudi vsa društvena naznanila članstvu, je »Naš Glas«. Izhaja trikrat mesečno; naročnina 10 Din četrtletno. Naroča se pri upravi lista v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Če se že ne morejo naročiti posamezniki, je neobhodno potrebno, da se naroče na ta stanovski list člani vsaj v skupinah.

V Ljubljani, dne 16. febr. 1931.

Odbor Društva državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

Vestnik.

Vesele velikonočne praznike

želita vsem naročnikom, sotrudnikom, bralcem, prijateljem in sploh vsem državnim nameščencem

uredništvo in uprava.

OPOZORILO. Z današnjo številko stopamo v drugo četrtletje. Za vse gg. naročnike smo priložili položnice in jih vljudno prosimo, da ž njimi obnove naročnino in nam nakažejo morebitne zaostanke. Položnico dobi vsak; kdor ima naročnino že plačano, naj izvoli uporabiti položnico za pridobitev novega naročnika ali prispevka za tiskovni sklad. Gg. naročnikom izven Ljubljane smo označili zaostanke računano do 31. marca t. l. poleg naslova današnje številke z rdečilom. Prosimo jih, da nam jih nakažejo obenem z naročnino za drugo četrtletje. Kdor ne zmore celega zaostanka naenkrat, naj nam nakaže vsaj polovico, ostanek pa pozneje, da dolg ne bo vedno večji! Vse gg. naročnike pa ponovno najvljudneje prosimo, da agitirajo med tovariši za list vselej in povsod.

Uprava.

Tako ni prav. V imeniku naročnikov našega glasila pogrešamo nele mnogo imen znanih in marljivih organizacijskih delavcev, temveč tudi razna strokovna društva in gospodarske organizacije državnega uslužbenstva v dravski banovini. Saj je celó mnogo naših zadrug, ki niso niti naročene na »Naš Glas«, niti ga ne podpirajo na noben način. Pa to še ni vse. Saj večina teh gospodarskih ustanov lista in po njem seveda svojih članov, niti ne obvešča ne o svojem delovanju, dasi so jim predali »Našega Glasu« vselej široko odprti. Da je zato za naše prepotrebne gospodarske ustanove tako malo zanimanja med državnim uradništvom, ni čudo. To se mora spremeniti. »Naš Glas« mora biti zares skupno glasilo vseh slovenskih strokovnih, stanovskih in gospodarskih organizacij državnega nameščenstva v dravski banovini.

Taki smo! Prijatelj lista, ki je nabral več novih naročnikov, je poslal upravništvu našega glasila pismo, v katerem piše tudi naslednje: »Za novo leto nisem imel z nabiralno polo uspeha, posebno še, ker so moji tovariši-upokojenci, ki so najbližji, po eno uro hoda oddaljeni. So pa tudi sebičneži, kateri nočejo nič žrtvovati za skupnost, posebno kakor je n. pr. tovariš N. N. iz A., kateri je imel še kronsko pokojnino, pa sem mu pokazal »Naš Glas«, ko je pisal za prevedbo, da je napravil prošnjo in prejel dinarsko pokojnino. Toda naročiti ni hotel časopisa; pa mu ga vseeno kar pošljite, upam, da ga ne bo vrnil.« Lahko bi navedli še več takih slučajev, ki nam kažejo na eni strani vzgledno požrtvovalnost posameznih tovarišev, ki se trudijo pridobiti listu novih naročnikov, na drugi strani pa brezbrižnost in nezavednost mnogih, ki nimajo smisla za stanovsko solidarnost. Saj mnogi niti za lastne interese nimajo smisla, ker bi se sicer gotovo ne pomišljali žrtvovati teh par dinarjev na mesec za svoje glasilo.

Naše mesnice in pekarna v Mariboru. Ideja gospodarske osamosvojitve državnega uslužbenstva pridobiva vedno bolj vidno obliko. Iz Maribora poročajo, da je zadnji poskus ondotnih pekov, navzlic banovi odločbi vzdržati krušne cene na dosedanji pretirani višini, še pospešil načrt, da mariborska uradniška nabavljalna zadruga ustanovi lastno pekarno. Prostore zanjo so določili v prizemlju lastnega zadružnega poslopja. Razen tega namerava zadruga odpreti še tri mesnice v Mariboru. Od teh bo ena na Glavnem trgu, dve pa bliže mestni periferiji. Z novo pekarno in mesnicami bo naša mariborska zadruga storila velevažen korak k popolni gospodarski osvoboditvi državnega nameščenstva v Mariboru. Bo pa obenem koristila vsem konzumentom, ne glede na stan, ker bodo njena podjetja stalni regulator za krušne in mesne cene. — Kaj pa Ljubljana? Kdo jo prebudi iz spanja?

Uradniška menza v Slov. Bistrici. Poročajo nam, da se je začelo med državnim uslužbenstvom v Slov. Bistrici gibanje, da bi se osnovala uradniška menza, v kateri bi državni nameščenci mogli dobiti dobro domačo hrano po primernih cenah. K temu koraku so prisilile ondotno državno uradništvo visoke cene, katere mora plačevati po gostilnah, ki niso skoro nič nižje, nego so bile pred kakimi 10 leti. Videti je, da navzlic padanju cen najpotrebnejših življenjskih predmetov cena gostilniški hrani ni prav nič padla. Zato si skuša državno uradništvo s to akcijo preskrbeti dobro in ceneno prehrano. Akciji slovenjebistriških državnih uslužbencev želimo mnogo uspeha.

V vseh javnih lokalih, kamor zahajajo državni uslužbenci, zahtevajte »Naš Glas«. Tudi če ste sami že naročeni na list, zahtevajte ga v kavarnah, restavracijah, gostilnah, brivnicah in čitalnicah. »Naš Glas« naj beró tudi neuradniki, da se seznanijo z našimi upravičenimi težnjami. Zato: širimo svoje glasilo! Tisk je velesila!

Zakasnitev mesečnih prejemkov. Računovodstvo finančne direkcije prejema često pritožbe in reklamacije, da posamezni uradi, posebno šole na deželi, ne prejemajo za svoje uslužbence redno prvega dne v mesecu službenih

---

»Vzemi to prokleto iglo iz las!« je oče mračno ukazal.

Dekle je rahlo zavzdihnilo in ubogalo. Že izdavna se je odvadila, iskati razlago njegovim posebnostim.

Ko sta prispela na Sincavilco, je Javier baš krotil mladega konja. Bila je to prekrasna slika, boj med jezdecem v črnem, s srebrom okovanem sedlu in nebrzdanim žrebcem!

Nihče ni omenil Grimanese. Nihče se ni niti spomnil, da bi obiskal njen grob. In ko je stara dojilja pozdravila Ano Marijo, in na glas zajokala: »Jezus, Marija in Jožef! Kako je podobna pokojni gospe...!« je nastala mučna tišina.

Vedno iznova so pogledi dona Javierja iskali ljubki obraz svakinje, kateri je natrgal najlepšega jasminovega cvetja.

Odtle so se ti nedeljski obiski redno ponavljali. In kadar si je stari ogledoval novi pridelek sladkornega trsa, so oči mladih zaljubljencev govorile o njuni skrivnosti.

Bilo je na ponedeljek — v nedeljo je bil prvič poljubil Ano Marijo — ko je prišel Don Javier na Ticabambo. V sinjem plašču nad snežnobelim ovčjim kožuhom pod sedlom, z blesketajočimi ostrogami iz suhega srebra je prijahal na plemenitem konju, ki mu je griva vihrala od dira, in svečano povprašal po gospodarju.

Toda ni mu rekel spoštljivo kakor doslej: don Salvador, temveč dejal je, kakor prejšnje čase:

»Bi mogel govoriti z vami, oče?«

V veliki sobani, kjer so po stenah visele slike Mondarazov, je starec z zaprtimi očmi poslušal, ko ga je Javier z negotovim glasom prosil za roko Ane Marije. Nastalo je dolgo molčanje. Naenkrat je skočil don Salvador na noge in živahno, kakor da ga ne teži breme let, odprl z bakrom okovano skrinjo, eno tistih staroverskih skrinj, za katere je treba tisoč umetnij in šop tajnih ključev, ki odpro samo lastniku, kateremu je skrivnost znana. Še vedno brez besed je vzel iz skrinje zlato iglo, ki se je končavala z glavico v obliki lista in s kakršnimi si Indijanke spenjajo plašče, samó da je bila ta daljša, ostra kakor bodalo, in pokrita s temnimi madeži...

»Grimanesina igla!« je zaječal Javier.

»Tako je,« je zamrmral don Salvador in s silnim naporom obvladal svojo razburjenost.

»Potegnil sem jo mrtvi iz prs. Tvoje delo, kajne?... Te je varala?«

»Je, oče.«

»Se je pred smrtjo pokesala?«

»Se je, oče.«

»Mar kdo kaj ve o tem?«

»Nihče, oče.«

»Z oskrbnikom?«

»Da, oče.«

»Zakaj ga nisi ubil?«

»Strahopetec je prehitro pobegnil.«

»Prisežeš, da ga ubiješ pri prvi priliki?«

»Prisežem.«

Don Salvador se je močno odkašljal in prijel Javierja za roko:

»Če bi te Ana Marija kedaj varala, stori prav tako!«

Slovesno mu je izročil zlato iglo. In prav isti hip se je zgrabil za srce, našel pa še dovolj moči, da je brez besed, samó z očmi zapovedal zetu, naj gre iz sobe. Zakaj nihče ni smel videti, da zna Salvador Mondaraz jokati.

Francevič:

Kako se nagovarjamo.

Tikanje, onkanje, onakanje, mikanje, vikanje, onikanje.

Stari Grki so se med seboj ogovarjali z drugo osebo v ednini. Marsikdo se bo spomnil anekdote iz gimnazijske dobe: Kosmač Aristides pride v brivnico in brbljavi podjetnik ga vpraša: »Pos se kejro (kako naj te brijem)?« — »Siopón (molče)«, se glasi odgovor... Enako vemo za Latince. Pomislite samo na Sienkiewiczev roman, kjer stoji stavek: »Quo vadis, Domine (kam greš, Gospod)?«

Slovani so se prvotno vsekakor splošno tikali. Ostanek te navade še krepko živi po Bolgariji, Srbiji, Črni gori. Slovenci se drže pravila, da se kmečki znanci tičejo, če jih ne loči 10 let starosti ali drugačna zapreka, n. pr. botrina. Glede otrok: je li prisrčnost ali omalovaževanje nedorasle osebnosti, ako jih vsa Srednja Evropa tika? O bolgarskih seljakih pripoveduje pesnik Kiril Hristov, da sami sebi pravijo vselej mi, vsakomur drugemu, tudi vladarju, pa redno ti.

Tako se je bivši car Ferdinand želel posvetovati z ostarelim državnikom o neki zadevi. Po uvodnih vprašanjih in odgovorih se je pomenek tako-le zasukal:

»Ti, car, moraš poslušati, kakor te mi učimo.«

»Vi pravite Nam Ti?«

»Seveda. Čeprav si car, nimaš nič skupnega z ljudstvom in si le ena oseba.«

»In Sebe imenujete mi?«

»O tem ni dvoma. Tako govorimo, tako bo govoril vsak pametni v vsem narodu. Mi rabimo mi ne, da bi se poviševali, temveč iz ponižnosti.«

»Pa je vendar zanimiva bolgarska slovnica.«

prejemkov. Zakasnitve pa ni krivo računovodstvo, temveč dejstvo, da posamezni uradi ali šole prekasno vlagajo podpisane plačilne liste, tako, da je treba vse dotične uslužbence uvrstiti v seznam zamudnikov, ki se realizira kasneje, navadno 14 dni po rednih nakazilih. Zato je treba predlagati plačilne liste pravočasno, to je vsaj do 15. dne vsakega meseca.

Turneja ljubljanskega učiteljskega pevskega zbora. Svojčas smo že poročali, da je sklenil pevski zbor naših učiteljev ljubljanskega poverjeništva UJU prirediti koncertno turnejo po naši državi. Dne 3. marca je zbor odpotoval in že isti večer priredil v Zagrebu koncert, ki je izvrstno uspel. Prihodnji dan se je vršil prav tako sijajno uspel koncert v Beogradu, kjer je najodličnejša publika napolnila operno gledališče. Koncert je posetila tudi pokroviteljica turneje, Njeno Vel. kraljica, dalje tudi ministrski predsednik in prosvetni minister. Isti dan se je v univerzitetni dvorani vršila koncertna matineja za šolsko mladino. Iz Beograda je pevski zbor odpotoval v Novi Sad, nato pa še v Bačko Palanko, Vukovar, Osijek, Brod in Sisek, kjer se je uspela turneja zaključila z manifestacijami visoki pokroviteljici. Turneja je pridobila slovenskemu učiteljstvu obče priznanje in dokazala, da naši učitelji tudi kot pevci vrše odlično svojo vzgojno dolžnost.

Učiteljski dom v Ljubljani. V drugi polovici marca se je vršil občni zbor zadruge »Učiteljski dom v Ljubljani«. Iz poročila je posneti, da znaša skupno premoženje te zadruge 605.367 Din. Celotni letni promet je znašal lani 1,248.385 Din. Občni zbor zadruge je prejel predlog, naj načelstvo išče stika z Učiteljsko tiskarno in drugimi učiteljskimi gospodarskimi in socialnimi ustanovami, da se namen zadruge: zgraditev učiteljskega doma v Ljubljani, čim prej doseže.

Glavna skupščina OPO. Dne 12. aprila t. l. se bo vršila v Celju XII. redna letna glavna skupščina Oblastne organizacije poštnih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev v Ljubljani.

Obdavčenje pogodbenih poštarjev. Kakor smo že poročali, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal odlok, s katerim predpisuje, da se mora v bodoče dohodek pogodbenih in pomožnih poštarjev brez izjeme obdavčiti s pridobninskim davkom, razen tega pa še z davkom na poslovni promet. Ta ministrski odlok od 31. decembra 1930., št. 91.521, objavlja v prevodu »Poštni Glasnik«. K sklepu izvaja list, da bi bilo najbolje, če bi kak težko obdavčeni pogodbeni poštar vložil proti ti odločbi tožbo na državni svet, ker se organizacija (OPO), ki ni naravnost prizadeta, proti ti odločbi ne more pritožiti. Sicer je pa gradbeno ministrstvo tudi sámo že vložilo protest proti navedenemu odloku finančnega ministrstva. O uspehu te intervencije bomo poročali.

Članom »Dobrote«! IX. redni letni občni zbor »Dobrote«, obsmrtnega podpornega društva poštnih nameščencev v Ljubljani, se vrši dne 19. aprila 1931. dopoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani, Miklošičeva cesta 1. Pričetek ob 8·30. Ako bi občni zbor ob ti uri ne bil sklepčen, se bo pričel pol ure kesneje, t. j. ob 9. in bo sklepčen ne glede na število navzočih članov. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in pregledovalcev ter sklepanje o razrešnici. 2. Predlogi odbora in članov. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. — Predlogi članov se morajo najkesneje 8 dni pred občnim zborom pismeno prijaviti odboru, ker se drugače o njih na občnem zboru ne bo sklepalo. — **Odbor.**

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Rimski sporazum o pokojninah.

V prilogi k 42. številki »Službenih Novin« od 24. februarja 1931. je objavljen zakon o konvenciji med kraljevino Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Poljsko, Rumunijo in Češkoslovaško o pokojninah, katere je priznala nekdanja avstrijska vlada. Ta konvencija je bila sklenjena dne 6. aprila 1922. v Rimu.

Zakon ima dva paragrafa. Prvi določa, da se konvencija med našo in nasledstvenimi državami nekdanje Avstro-Ogrske, ki se tiče pokojnin, določenih od nekdanje avstrijske vlade, odobri in da dobe določbe te konvencije silo zakona.

Konvencija obravnava važna vprašanja glede obveznosti nasledstvenih držav z ozirom na pokojnine državnih nameščencev, katerim so bile priznane že od avstrijske vlade. Nanaša se na pokojnine v ožjem smislu, na milostne pokojnine in draginjske doklade, civilnih in vojaških upokojencev, kolikor so bile na dan 3. novembra 1918. od prejšnje avstrijske vlade uživalcem že priznane, če so ti uživalci pozneje postali državljani ene pogodbenih držav. Nanaša se konvencija prav tako tudi na državne uslužbence, bivše skupne avstro-ogrske uprave in pokrajinske vlade za Bosno in Hercegovino. Ne nanaša se pa na pokojnine, milostne podpore in draginjske doklade upokojencev bivših avstrijskih državnih železnic in na upokojence, drugih avstrijskih državnih podjetij, katerim se pokojninske preskrbnine niso izplačevale iz splošne državne blagajne, temveč iz posebnih samoupravnih pokojninskih skladov.

V nadaljnjem določa konvencija, kako si države medsebojno poravnajo izdatke, storjene za državne upokojence, ki pripadajo drugi državi.

Izredno važen je pa člen 3. Prvi odstavek se glasi v doslovnem prevodu: »**Če notranja zakonodaja vsake države ne določa izjem, ne more biti velikost pokojnin, milostnih pokojnin in draginjskih doklad, katere se morajo izplačevati vsakemu državnemu upokojencu, izpod višine, katero je bivša pristojna** (t. j. avstro-ogrska, — op. uredn.) **državna uprava bila določila.** Izplačilo pokojnin, milostnih pokojnin in draginjskih doklad upokojencem, ki stanujejo v inozemstvu, se more navezati na pogoj, da se upokojenci preselijo v državo, kjer so sprejeli državljanstvo.« Praktične vrednosti seveda ta načelna določba za naše staroupokojence z ozirom na prvi del stavka nima, dokler se pač naša »notranja zakonodaja« ne spremeni njim v korist.

Naslednji členi vsebujejo določbe o izravnavanju in povračevanju izplačanih vsot, o obvezi, da se nobenemu upokojencu ne sme ustaviti, niti zmanjšati pokojnina, dokler se njegovo državljanstvo dokončno ne ugotovi, in da vse določbe analogno veljajo tudi za vdovske in sirotinske pokojnine, na vzgojnine teh slednjih in na tromesečno posmrtno pomoč. Pri tem je treba upoštevati državljanstvo umrlega državnega uslužbenca.

Vprašanje izplačevanja pokojnin upokojencem pokrajinskih in občinskih uprav se uredi z neposrednimi sporazumi med državami, katerih se tiče. **Važna je še določba da ta konvencija ne zadeva notranjih zakonov in določb o odnošajih med državami, ki so sklenile konvencijo, in njihovimi državljani — državnimi upokojenci, ki so bili upokojeni že od prejšnje avstrijske vlade.**

Načelno zelo važen za naše staroupokojence je še člen 9. rimskega sporazuma dasi, kakor že povedano, zaenkrat praktično žal nima nobenih učinkov. Glasi se namreč: »Ta konvencija se bo ratificirala čimprej mogoče. Vsaka država bo dostavila svojo ratifikacijo italijanski vladi, ki bo o tem obvestila vse druge države, ki so podpisale sporazum. Ratifikacijo bo hranila italijanska vlada v svojem arhivu. Ta konvencija stopi v veljavo za vsako državo, ki jo je podpisala, z dnem, ko preda svoje ratifikacijske listine in bo od tega trenotka naprej veljala napram državam, ki so že izročile svoje ratifikacije.«

V drugem paragrafu zakona je določeno, da stopi ta zakon v veljavo, čim se izpolnijo določbe člena 9. in 5. navedene konvencije in čim bo le-ta objavljena v »Službenih Novinah«. V pripombi je dostavljeno, da so bile ratifikacijske listine naše države izročene v Rimu dne 6. februarja 1931.

O važnosti in pomenu tega zakona za naše staroupokojence bomo ob priliki več poročali. Zaenkrat je dolžnost upokojenških organizacij, da skušajo doseči izboljšanje zakonodaje glede določanja višine pokojnin. Morala bo pa tudi naša Zveza in pa sam Glavni Savez zastaviti ves svoj vpliv, da se vsaj za te najrevnejše revežestaroupokojence doseže izboljšanje, tako da se bodo mogli, kakor njihovi tovariši po drugih nasledstvenih državah, okoristiti z določbami 3. in 9. člena prednjega zakona in na zakonski podlagi pričakovati končno valorizíranje svojih kronskih pokojnin. D.

Drago Gorup & Co.
konfekcija
Ljubljana, Miklošičeva 14—16
nudi najceneje
pomladanske plašče, obleke, kostume
moške in deške obleke!
Tudi na obroke!

Boj draginji.

Z ljubljanskega živilskega trga. Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani je določilo, da se mora meso, katero je bilo doslej označeno kot prvovrstno, prodajati po cenah, določenih za meso druge vrste. To znači, da se mora prodajati za 2 Din pri kilogramu ceneje. Ker nekateri mesarji, kakor se je ugotovilo pri uradnih pregledih, niso imeli mesa označenega po vrstah in s ceno, so bili kaznovani z globami po 50 Din. Vsi peki, ki so brez dovoljenja tržnega nadzorstva podražili kruh za pol dinarja pri kilogramu, so bili ovadeni drž. tožilstvu. Razen tega je tržno nadzorstvo odvzelo pri pekih 36 vzorcev kruha in moke, da jih higijenski zavod preišče, če je uporabljena predpisana moka.

Mariborski peki kaznovani. Ker večje število mariborskih pekovskih mojstrov ni znižalo cene kruhu, kakor je to odredila banska uprava, so bili ovadeni drž. tožilstvu in pred kratkim pogojno kaznovani z občutnimi globami po 5000 Din vsak. Morda bo to vplivalo, da cene kruhu v Mariboru le padejo.

»Da, sinko, zanimiva. Ti nam caruješ že mnogo let, a je ne poznaš. Da jo boš umel, moraš iznova začeti z A B C.«

V pričujoči zgodbici se torej omenja mikanje, ogovor, ki pri vladarjih pomeni samospoštovanje: »Mi po božji milosti...« itd. Odkod ta razloček v psihologiji? To sam Bog ve. Da — Bog. To je namreč edino bitje, ki ga Anglež kliče s ti (thou), medtem ko se Francoz udvorljivo pomenkuje s stvarnikom, rekoč mu vi (vous). Pripomniti pa treba, da ta formula služi tudi nasproti principu zla, hudiču. Baudelaire ponavlja v Satanovih litanijah vzdih: »Usmilite se mojega dolgega uboštva!« Pa še to. Na Tuillerijskem vrtu sem pred leti slišal paglavca, ki je vikal svojemu kužku: »Venez, venez! (Pridite sem, nate)!«. Ženo nagovarjata francoski in angleški mož vljudneje nego Srednjeevropec. Kajpada so tudi v albionsko-francoskem zakonu trenutki, ko soprog zove boljšo polovico s ti. Tedaj seveda zveni to pomembneje, nego če bi se tako godilo ven in ven: kakor bi vedno golorok posedal pri obedu ali v samih copatah šlabedral po stanovanju.

Posebno zbode tujca, kako morejo Lahi izkazovati pozornost s tretjo osebo v ednini ženskega spola. Inozemcu se skraja zdi šaljivo, če ne žaljivo, ko mora bradatega, brkatega senatorja vprašati: »Come sta Ella? Come va Lei? (Kako gre Njej? Kako se ima Ona)?« Na slično spotiko trčiš na iberskem polotoku, kjer zdrkneš pod ti, na njo. Zgodovinsko podkovanim je onakanje umljivo, saj je prvotno pri obeh ogovorih stalo: vossignoria, oziroma usted, t. j. vaše gospostvo, ali vaša milost. Nemci so spoštljivi obrazec menda največkrat predrugačili. Uporabljali so že vi ter on, vikanje kakor onkanje se danes omejuje na nižje sloje in na služinčad. Iz tega vira je bržkone vpliv na severne Italijane, kjer sem med vojno imel priliko slišati: »Come andate? Cosa fate?« Med Anglosaksoni je ta način domala izključno veljaven. Kako pa se spričo te splošnosti tak običaj občuti, izpričuje mnenje slovenskega delavca, ki se je nedavno vrnil v staro domovino: »V Ameriki je luštno, ker rečeš vsakemu človeku ti!«

Po naših srednjih šolah za pokojne Avstrije se je vikalo, vsaj v višjih razredih, ako izvzamem posamezne katehete in nekatere druge stare grče. V novi državi so se poedini učitelji hoteli približati srbski šegi, s tem da so vse dijaštvo tikali. Zmedi je leta 1928. naredil konec odlok višjega šolskega sveta, ki je uvedel obvezno vikanje nasproti vsem učencem srednjih šol. Naredba pa je ostala v dobršni meri na papirju — kakor ferman zoper elkanje iz leta 1922. — vsaj na nižji stopnji. Poznam celo profesorje, ki po običaju Friderika Velikega stanovitno onkajo: »Je spisal vajo? Danes pa se ni zadosti učil,« itd. To navado zasledíš pri zamorcih, ako smemo posplošiti iz Karla Maya (Old Shatterhand) govorico črnca, ki právi sam sebi »masa Bob« (masa = angleški master, gospod).

Onkanje kaže, kako zna duh naroda kovati nove vrednote, iz minusa napraviti plus. Ob najglobljem prepadu in najhujšem razkroju po germanizaciji je češčina prevzela tudi on. Iztrebili so ga že zdavnaj in nadomestili z drugo osebo množine. Toda v določenem obsegu se je pa vendar ohranil — kot posebnost za ljubimce, ki so si že dokaj blizu, a se še ne upajo tikati. Zaljubljeni Pepík more pokarati svojo holko na tri načine: Podte, Pojd' in Šla (bežite, béži, si prismojena?). Za tankočutno uho so ti odtenki dojemljivi in razveseljivi

Za nagovor služi naposled še tretja oseba množine, in sicer dandanašnjim Nemcem. Onikanje — o tem ni dvoma — je prodrlo od njih tudi med Slovence, ki so bili stoletja pod njihovo služnostjo, če ne sužnostjo. Kako so se morali uklanjati svojim gospodarjem in jim vedno pritrjevati na vse zahteve, je razvidno iz te podrobnosti, da so razsežne naše pokrajine privzele nemški prislov: ja (da), nikjer pa se ni po istih predelih udomačila nikalnica: nein (ne), zakaj valpetu skromni tlačan ni mogel nikdar in nikoli ugovarjati. Grajski oskrbnik se je nekoč pobahal: »Jaz sem četrta božja oseba na zemlji!« In ljudstvo si je izmislilo znano, značilno krilatico: Bliže grada, bliže vraga.

Neposredni nagovor: oní se morebiti še sliši po zakotnih krajih, drugače pa še čvrsto vlada kot spoštljiv izraz za odsotne veličine: »Gospod župnik so maševali. So g. zdravnik prišli?« Kdo ne pozna Medvedovih verzov:

Oče so rekli: Sedem sto,
mati so dejali: Kaj bo to!
Ženin pa: Ne vprašam nič,
samo da bode moj deklič...?

Čudno, z »oní« se pri nas ne daje čast Najvišjemu. Kot izjemo navajam kastavsko ali klansko ženico, ki je vpričo mene tolažila bolnega dečka: »Potrpi, Markec, ali ne veš, koliko so naš Bogec za nas pretrpeli!«

Naj završim to razmotrivanje s stopnjevanjem v číslanju oseb, izraženem v ustih matere babice, ki ni dobro videla, koga ima pred seboj in se je samo pomalem zavedala njegovega družabnega stališča, kličoč: »Slišijo oní, je vaš ta pes, ki za tabo leti?«

Znižavanje cen v beograjski nabavljalni zadrugi. Kakor poroča beograjski »Činovnički Glasnik« je bilanca poslovanja ondotne uradniške nabavljalne zadruge za minulo leto zaradi uspešnega delovanja močno aktivna. Zato je njen upravni odbor sklenil, da zniža cene blagu, oziroma da zmanjša svoj dobiček. V ta namen od 1. marca t. l. dalje priznava članom določen popust pri cenah manufakture, drv itd., razen drobnega specerijskega blaga, pri katerem je zaslužek minimalen. — Ta uspeh naše zadruge mora razveseliti vsakega državnega uradnika, saj kaže tudi nam pot, ki vodi iz gospodarske stiske, v kateri se muči ves stan javnega uslužbenstva.

Mariborska občina živahno gradi. V stanovanjih, ki se nahajajo v občinskih hišah stanuje 2488 oseb. Ker šteje mesto Maribor približno 29.000 prebivalcev, znači to da približno dvanajstina vseh Mariborčanov stanuje v mestnih poslopjih. Mariborska občina bi v tem pogledu lahko služila mnogim drugim za vzgled.

Napačno je običajno mnenje, da se lasje na glavi pomnožijo ali da se zgostijo, če jih večkrat strižemo.

(Iz »Zdravja«).

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. —— Raznovrstno rudninsko vodo.

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Tovariši! Pri nakupu se vselej sklicujte na oglas v „Našem Glasu“!

Telefonska štev 2412 Štev. pošt. hran. 11.165
Vzajemna posojilnica v Ljubljani
r. z. z o. z.
Miklošičeva cesta 7
v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

Tovariši!
Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v „NAŠEM GLASU“! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

PARNA PEKARNA
JEAN SCHREY NASL.
JAKOB KAVČIČ
Večkrat na dan sveže priznano najboljše vsakovrstno pecivo

Najboljši
šivalni stroji in kolesa znamke GRITZNER in ADLER
ter švicarski pletilni stroji „Dubied“ za rodbino, obrt in industrijo
Josipa Petelinca
LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913.
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19
Solidnost v kvaliteti in ceni. — Točnost in natančnost v izvrševanju naročil!
EN GROS!
EN DETAIL!
Ustanovljena l. 1882.

MANUFAKTURNA TRGOVINA
FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5
Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.
Ima vlog nad 430,000.000 Din.
Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.
Vloge se sprejemajo na knjižice in na tekoči račun. Naložbe proti odpovedi se obrestujejo po dogovoru kar najbolj ugodno.
POSOJILA se dovoljujejo na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje.
Za male trgovce in obrtnike obstoji pri hranilnici kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek.
Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.
TELEFON ŠTEV. 2016 in 2616.
Poštni čekovni račun št. 10.533.
Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761
UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA
JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov
LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

A. & E. Skabernè, Ljubljana
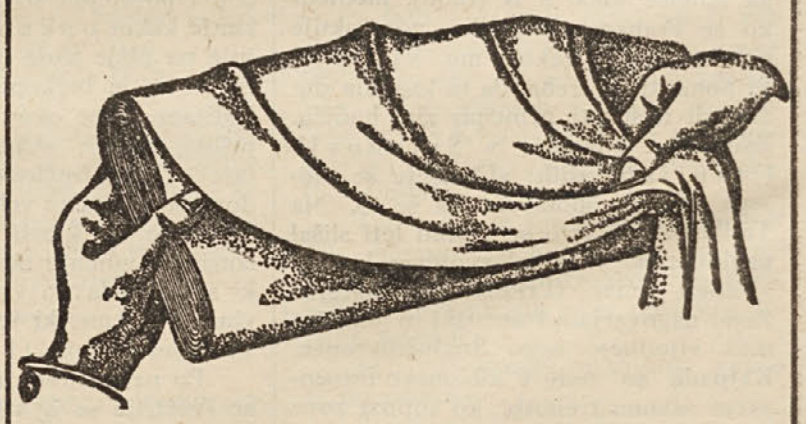
Velika izbira češkega in angleškega sukna.

Hranilnica dravske banovine
Ljubljana, Knafljeva 9
(Prej Kranjska hranilnica)
Poštno čekovni račun št. 10.680 — Telefon 2483
Za vloge jamči dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo
Najugodnejši pogoji za nalaganje prihrankov in za najemanje kreditov
Kredite uradnikom proti zastavi službenih prejemkov in poroštvu dovoljuje posebno
Kreditno društvo Hranilnice dravske banovine, Ljubljana, Knafljeva ul. 9

C. J. HAMANN
Ljubljana
Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarija modernih ročnih del.

Izdaja Zveza drž. nameščencev in upokojencev v Ljubljani. Zanjo odgovarja M. Lilleg. Odgovorni urednik dr. Karl Dobida. - Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). Vsi v Ljubljani.